

Arkeologisk utredning

Ältadalen

Särskild arkeologisk utredning, Älta 10:1 m fl, Nacka socken och kommun,
Södermanland

Rapport 2012:16

Kjell Andersson

Arkeologisk utredning

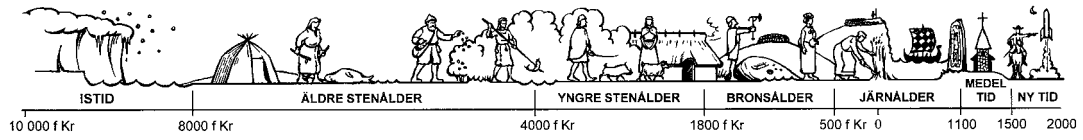
Ältadalen

Särskild arkeologisk utredning, Älta 10:1 m fl, Nacka socken
och kommun, Södermanland

Rapport 2012:16

Kjell Andersson

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
 Produktion: Stockholms läns museum
 Redaktionell bearbetning: Göran Werthwein
 Produktion av planer: Kjell Andersson
 Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
 Nacka 2012

Innehåll

Sammanfattning	6
Bakgrund	8
Kulturmiljö	8
Syfte	10
Metod	10
Resultat	10
Utvärdering	14
Referenser	14
Administrativa uppgifter	15

Bilagor

Bilaga 1. Objektbeskrivningar	16
Bilaga 2. Schakttabell och schaktplaner, skala 1:2 000	18
Bilaga 3. Fyndtabell	21

Figurförteckning

Figur 1. Terrängkartan med läget för utredningsområdet markerat, skala 1:25 000	6
Figur 2. Fastighetskartan med utredningsområdet, fornlämningar och objekt markerade, skala 1:8 000	7
Figur 3. Objekttabell	7
Figur 4. Vy över planområdet från norr. Foto: Kjell Andersson	9
Figur 5. Ett av de äldre fritidshusen i utredningsområdets sydöstra kant. Foto: Kjell Andersson	9
Figur 6. Objekt 1 från söder. Foto: Kjell Andersson	10
Figur 7. Plan över utredningsområdet med fornlämningar och objekt markerade, skala 1:5 000	11
Figur 8. Schakt inom objekt 1. Foto: Göran Werthwein	12
Figur 9. Objekt 3 från nordväst. Foto: Kjell Andersson	12
Figur 10. Objekt 3 från sydöst. Foto: Kjell Andersson	13
Figur 11. En eventuell anläggning inom objekt 3. Foto: Göran Werthwein	13
Figur 12. Schakt inom objekt 3. Foto: Göran Werthwein	13

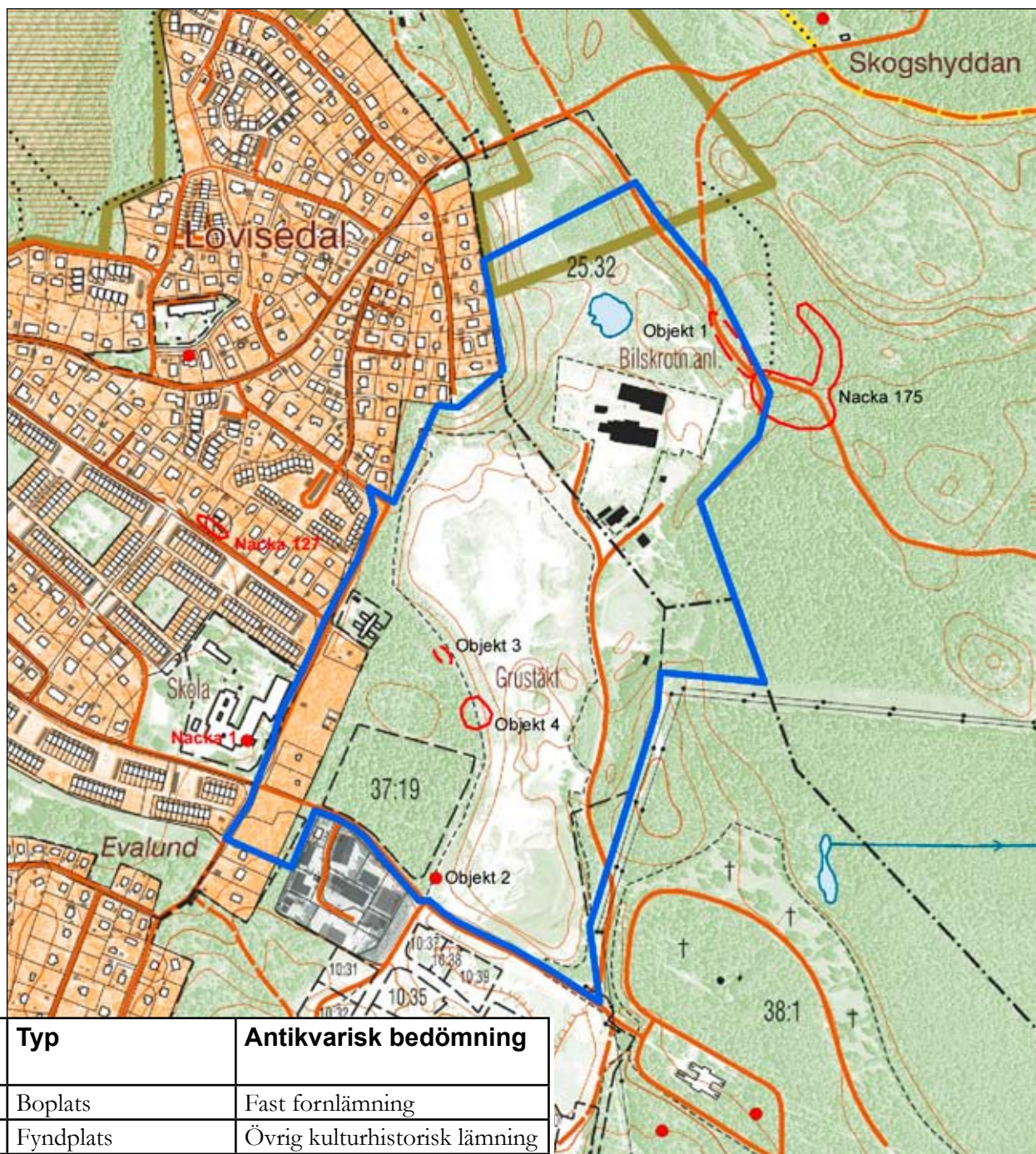
Fig 1. Terrängkartan med läget för utredningsområdet markerat, skala 1.25 000.

Sammanfattning

Stockholms läns museum genomförde i slutet av maj och början av juni 2012 en särskild arkeologisk utredning av fastigheten Älta 10:1 m.fl. i Nacka. Anledningen till utredning var att området ska detaljplanläggas för bostäder. Uppdragsgivare var Nacka kommun, Miljö och stadsbyggnad.

Planområdet, som benämns Ältadalen, är ca 36 hektar stort och består huvudsakligen av en före detta grustäkt. Utredningsområdet har så långt det går att följa i det historiska kartmaterialet utgjort skogsmark till Älta gård och Erstavik. Redan på 1920-talet började man hämta sand och grus från en rullstensås som sträckte sig genom området för det framväxande samhället vid Älta. Med tiden kommersielliserades täktverksamheten och utvidgades fram till nedläggningen i mitten av 1970-talet. I täkten etablerades senare en bilskrottningsanläggning och en smidesverkstad. Idag har täkten börjat återfyllas med jord- och bergmassor. I kanterna till täkten finns sedan tidigare två boplatser med oklar fornlämningsstatus registrerade (RAÄ Nacka 174:1 och Nacka 175:1). Inom de markerade områdena har fynd av stenålderskaraktär, främst slagen kvarts, påträffats.

Vid inventeringen påträffades ett enstaka kvartsavslag på två platser längs erosionslänterna till grustäkten (objekt 1 och objekt 2) och nio kvartsavslag, bränd

Objekt/ RAÄ	Typ	Antikvarisk bedömning
Objekt 1	Boplats	Fast fornlämning
Objekt 2	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning
Objekt 3	Boplats, nytt läge för RAÄ Nacka 174:1	Fast fornlämning
Objekt 4	Registrerat läge för RAÄ Nacka 174:1	Ej kulturhistorisk lämning
Nacka 175:1	Boplats	Bevakningsobjekt

Fig 2. Fastighetskartan med utredningsområdet, fornlämningar och objekt markerade, skala 1:8 000.

Fig 3. Objekttabell.

flinta och en knacksten intill en mindre höjdplatå vid gruståktens sydvästra del (objekt 3). Vid utredningens etapp II grävdes sökschakt med maskin inom de påträffade objekten och i anslutning till de tidigare registrerade boplatserna.

Vid objekt 1 framkom ytterligare fynd som visar att en boplats finns i området. Boplatsens utbredning har inte klargjorts inom ramen för utredningen, men boplatsen utgör möjligen en del av boplatsen Nacka 175:1 i sydöst. Utifrån områdets topografiska förhållanden kan boplatsen ha en betydande vidare utbredning åt norr och öster. Boplatsen utgör *fast fornlämning*.

På platsen för objekt 2 framkom inga ytterligare fynd, varför fyndplatsen bedöms som en övrig *kulturbeskyddad lämning*.

Inom och omkring objekt 3 har den ursprungliga markytan schaktats av och delvis blottlagt bergrunden. De vid inventeringen påträffade fynden framkom i en erosionslänt längs boplatsen norra sida där även en möjlig anläggning av sten är synlig. I samband med den tidigare schaktningen har sannolikt delar av boplatsens kulturlager förstörts. I de två schakt som togs upp på boplatsytan framkom dock enstaka kvartsavslag samt relativt rikligt med skärvig sten. Boplatsen bedöms som *fast fornlämning*.

Inom det registrerade läget för RAÄ Nacka 174:1 (se objekt 4) grävdes två schakt, i det ena framkom endast omrörda massor med inslag av sentida fyndkategorier. I det andra schaktet utgjordes markslaget av siltig mo. Inga förhistoriska fynd påträffades. Den markerade platsen framstår inte heller som ett typiskt terrängläge för en stenåldersboplats. Troligen har fyndplatsen blivit fel inprickad i FMIS. Fynden har sannolikt istället gjorts inom objekt 3 ca 50 meter längre åt nordväst. Den markerade platsen utgör därmed inte en *kulturbeskyddad lämning*.

Bakgrund

Nacka kommun arbetar ned en ny detaljplan för programområdet Ältadalen inom fastigheten Älta 10:1 m.fl. öster om Älta villasamhälle. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra bostadsbebyggelse i en före detta grustäkt. Inom planområdet finns två boplatser med oklar fornlämningsstatus registrerade sedan tidigare och i närområdet flera kända fornlämningar, främst i form av stenåldersboplatser och lösfynd, men även gravar. Länsstyrelsen har bedömt att det finns risk för att ytterligare hittills oregistrerade fornlämningar kan finnas inom planområdet och har därför beslutat att Stockholms läns museum ska genomföra en arkeologisk utredning av området (Lst beslut, dnr 431-34498-2011).

Länsmuseet utförde utredningen under perioden den 24 maj – 7 juni 2012. Uppdragsgivare var Nacka kommun, Miljö och stadsbyggnad.

Kulturmiljö

Planområdet är beläget direkt öster om villasamhället Älta i sydvästra delen av Nacka kommun och utgörs till stor del av en före detta grustäkt (figur 4). Om-

rådet är ca 36 hektar stort och utredningen har omfattat ca 20 hektar av detta runt tätens kanter. Planområdet begränsas av Strålsjöns naturreservat i norr, av skogsmark till Erstavik och av Storkällans begravningsplats i öster, av Storkällans väg i söder och av Lovisedalsvägen och villabebyggelsen vid Åsvägen i väster.

Planområdet har så långt det går att följa i det historiska kartmaterialet utgjort skogsmark till Älta gård och Erstavik. Älta villasamhälle etablerades från omkring 1910 då ägaren till Älta började sälja tomter för sommarhus och egna hem. År 1925 hade ca 1 000 tomter bebyggts varav många var sommarhus. Redan på 1920-talet började man hämta sand och grus från den rullstensås som tidigare sträckte sig genom planområdet till husgrunder och vägar. Med tiden kommersielliserades tätverksamheten och utvidgades fram till nedläggningen i mitten av 1970-talet. I tätens slanter har sedan dess en viss återplantering med tall skett. I tätten etablerades senare en bilskrotningsanläggning och en smidesverkstad. Idag har bilskrotningsanläggningen rivits och tätten har börjat återfyllas med jord- och bergmassor. I planområdets sydvästra kant finns äldre sommarhustomter varav några ännu är bebyggda (figur 5).

I kanterna till tätten finns sedan tidigare två boplatser med oklar fornlämningsstatus registrerade (RAÄ Nacka 174:1 och Nacka 175:1). Boplatserna påträffades på 1980-talet av deltagare i studiegruppen *Fortid i hembygd*. Inom fornlämningarna påträffades fynd av framför allt slagen kvarts. I närområdet finns ytterligare fornlämningar, huvudsakligen boplatser och lösfynd från stenåldern, men även gravar och gravfält från järnålder. Vid Sigfridsborgsskolan i anslutning till planområdets sydvästra hörn har t.ex. en skafthålsyxa hittats (RAÄ Nacka 1:1) och strax väster om området finns en stenåldersboplats registrerad (Nacka 127:1). Den senare har markerats utifrån en fosfatkartering som gjordes 1946. Det markerade området gav höga värden och antas därför utgöra boplatsens centrala del (FMIS). De fynd som har registrerats som tillhörande boplatsen (drygt 300 ornerade och oornrade keramikskärvor, yxor, skiffer- och benspetsar, flintskrapor och avslag, kvarts m.m. [SHM 17188, 23303, 31176]) påträffades dock ca 120 meter nordväst om det registrerade området på en plats som idag motsvarar tomten Högmoravägen 23 (ATA 2223/23, 5168/49). I Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA) och Historiska museets (SHM) föremålssamlingar finns uppgifter om ytterligare lösfynd av stenåldersföremål från Älta som inte är registrerade i FMIS. Under senare år

Fig 4. Vy över planområdet från områdets norra del. Foto: Kjell Andersson.

Fig 5. Ett av de äldre sommarhusen inom utredningsområdets sydvästra kant. Foto: Kjell Andersson.

har flera stenåldersboplatser vid Hedvigslund, strax söder om Älta, varit föremål för arkeologiska undersökningar (Werthwein 2006, Runesson 2007, Gustafsson & Neander 2010).

Syfte

Syftet med utredningen var att fastställa om det förekom ännu oregistrerade fasta fornlämningar inom utredningsområdet samt att klargöra fornlämningsstatusen på de tidigare registrerade oklara lämningarna.

Metod

Utredningen har inbegripit översiktliga kart- och arkivstudier, fältinventering samt utredningsgrävning av de objekt som framkom vid inventeringen. Vid kart- och arkivstudierna har Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Lantmäteriets digitala kartarkiv, SGU:s geologiska kartblad och Fornminnesregistret (FMIS) utgjort huvudkällor. De vid inventeringen påträffade lämningarna mättes in med en GPS av modell Garmin 12 XL med en normal noggrannhet på ± 5 meter. Lämningarna dokumenterades i text och ett urval av anläggningarna fotograferades även med digitalkamera.

Utredningsgrävningen skedde med hjälp av grävmaskin. De flesta schakten handrensades även delvis med fyllhacka och skårslev. Schakten och ytterligare lösfynd som framkom vid schaktningen mättes in med GPS.

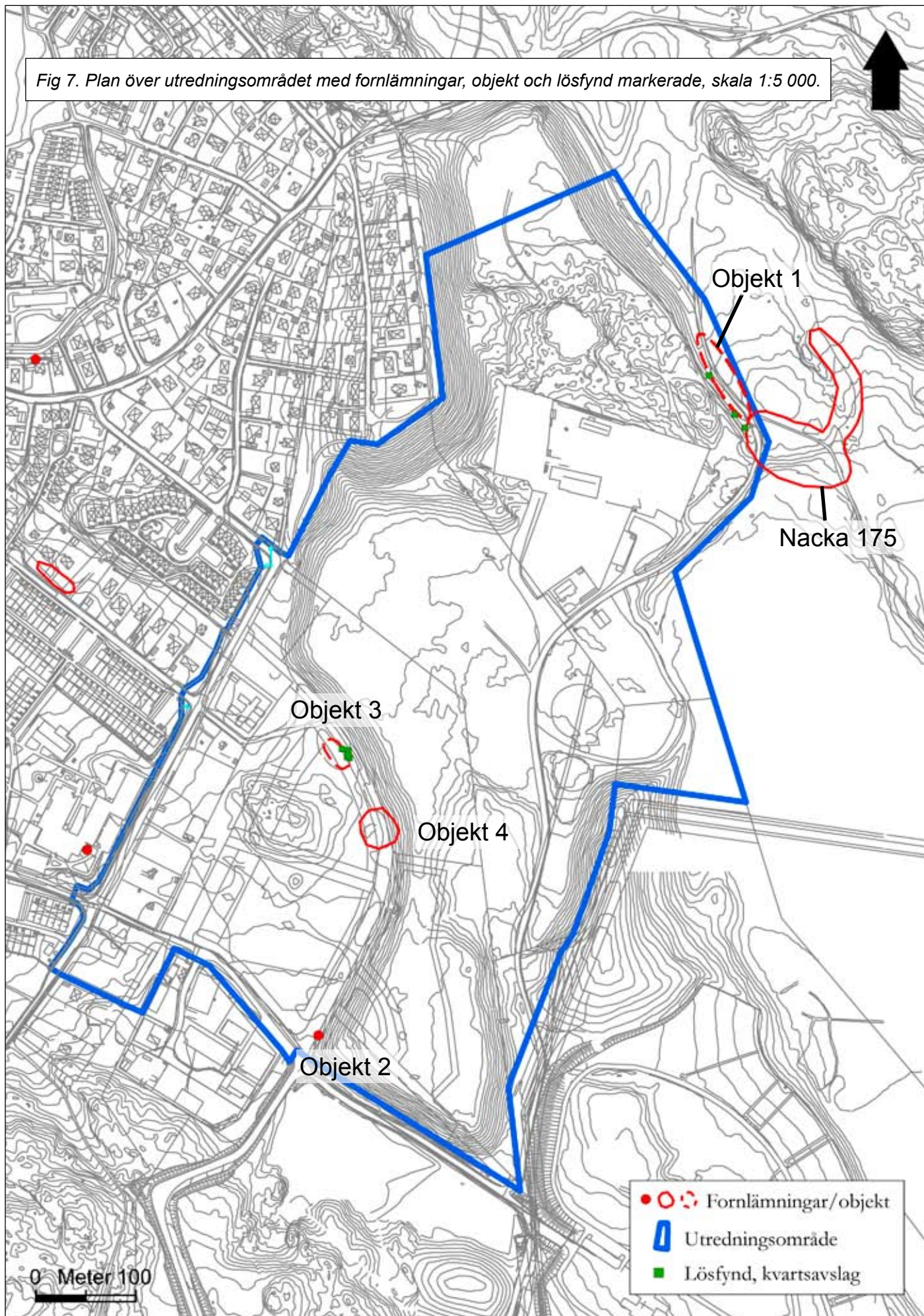
Fig 6. Objekt 1 från söder. Boplatserna indikerades av ett kvartsavslag som påträffades i i tåktslänten nedanför blocken väster om vägen. Foto: Kjell Andersson.

Resultat

I den östra och nordvästra delen av utredningsområdet sammanföll planområdesgränsen till stora delar med gruståktens erosionsslänter (figur 7). Bevarade större och sammanhängande markavsnitt finns överhuvudtaget endast inom utredningsområdets sydvästra del, men det är oklart i hur stor utsträckning den ursprungliga markytan egentligen finns bevarad inom dessa.

Vid inventeringen påträffades fynd av stenålderskaraktär, främst i form av kvartsavslag, på tre platser längs gruståktens sidor (objekt 1 – 3). På två av dessa påträffades endast ett enskilt kvartsavslag (objekt 1 och objekt 2), medan det på den tredje platsen framkom nio kvartsavslag, en bränd flinta, en knacksten samt skärvig sten.

Fig 7. Plan över utredningsområdet med fornlämningar, objekt och lösfynd markerade, skala 1:5 000.

Fig 8. Ett av schakten som grävdes inom objekt 1 (S8 från öster). Foto: Göran Werthwein.

Vid utredningens etapp II grävdes sökschakt med maskin inom de påträffade objekten och i anslutning till de tidigare registrerade boplatserna.

Vid objekt 1 framkom ytterligare kvartsavslag och/eller skärvig sten i fyra av de sex schakt som togs upp i anslutning till fyndplatsen vilka visar på att en boplatz finns i området (figur 6 och 8). Boplatzen har inte avgränsats inom ramen för utredningen, men de topografiska förutsättningarna antyder att boplatzen kan ha en betydande vidare utbredning åt norr och öster. Troligen utgör boplatzen också en del av den tidigare registrerade boplatzen Nacka 175:1 i sydöst. Området för boplatserna utgörs av en svag sydösts lutning med sand och grus på nivåer mellan 40 och 50 meter över havet vilken ligger väl skyddad av en bergrygg i nordöst och tidigare möjligen även av den numera till stora delar bortschaktade rullstensåsen i väster. I anslutning till boplatserna finns en markant sänka (en dödisgrop?, se figur 7) med starrgräs, vilken tyder på ett fuktigare markslag på platsen. Möjligen har sänkan utgjort en liten färskvattensjö under senmesolitikum vilken tillsammans med områdets ideala förutsättningar i övrigt möjliggjorde en större och kanske permanent bosättning på platsen.

I området för fyndplatsen objekt 2 grävdes tre sökschakt. I åtminstone två av dessa föreföll den ursprungliga markytan vara bortschaktad. Inga ytterligare fynd framkom.

Fynden inom objekt 3 påträffades i kanten av en mindre höjdplatå i skogsmarken intill grustäktens västra sida (figur 9). Platån avgränsas av berghällar i sydväst och av en erosionslänt i nordöst (figur 10). Samtliga fynd påträffades längs med slänten. Höjdplatån och området kring detta är beväxt med gles tallskog och saknar i princip alla former av undervegetation vilket ger intryck av att området tidigare har schaktats av. Antagandet styrktes av innehållet i de schakt som senare togs upp på och omkring höjdplatån. I samband med schaktningen påträffades ytterligare kvartsavslag i slänten samt en förmodad anläggning av

Fig 9. Objekt 3 från nordväst. Foto: Kjell Andersson.

stenar som nu delvis hade eroderat fram (figur 11). I de två schakt som grävdes uppe på plattan (S15 och S16) påträffades endast ett enstaka kvartsavslag i vardera schaktet, men även relativt rikligt med skärvig sten. Fyllningen i schaktet utgjordes av gulbeige grovsand som endast täcktes av ett mycket tunt lager humus (figur 12). Sammantaget visar fynden och den eventuella anläggningen att området rymmer en stenåldersboplats. Boplatsen tycks var koncentrerad till en ca 30 x 15 meter stor (NV-SÖ) yta uppe på höjdpattan, men bilden kan vara missvisande då området tidigare har schaktats av och boplatsens kulturlager därmed till stora delar sannolikt har förstörts.

Vid utredningens etapp II grävdes även två schakt inom det markerade området för boplatsen Nacka 174:1 (objekt 4). I det ena schaktet (S12) framkom endast omrörda massor med inslag av sentida fyndkategorier. I det andra schaktet (S13) utgjordes markslaget av siltig mo. Inga förhistoriska fynd påträffades. Den markerade platsen framstår inte heller som ett typiskt terrängläge för en stenåldersboplats och troligen har boplatsen blivit felinprickad i FMIS. Boplatsens egentliga läge motsvaras sannolikt istället av objekt 3, ca 50 meter längre åt nordväst. Antagandet styrks av Historiska museets accessionskatalog (SHM 32204), där det framgår att kvartsfyndet, som ligger till grund för registreringen i FMIS, gjordes ca 40 meter söder om Odlingvägens slut, dvs. i nära anslutning till objekt 3 (jmf figur 7). Den registrerade boplatsens läge bör därför ersättas av objekt 3.

I västra kanten av Nacka 175:1 togs två schakt upp inom och i anslutning till boplatsens sydvästra kant. I det schakt som togs upp inom den angivna gränsen för boplatsen var den ursprungliga markytan bortschaktad och ersatt med grus vilket med all sannolikhet har utgjort bärlager för en väg som tidigare har lett ned i grustäkten från norr. I det andra schaktet (S2) framkom dock enstaka skärviga stenar. I grustäktens erosions-slänt söder om boplatsen påträffades även två kvartsavslag. Boplatsen undersöktes inte vidare då den till allra största delen var belägen utan-

Fig 10. Objekt 3 från sydöst. Längs boplatsen norra sida är en erosions-slänt vari ett flertal kvartsavslag, bränd flinta och en knacksten påträffades. Foto: Kjell Andersson.

Fig 11. En eventuell anläggning i erosions-slänten till objekt 3. Foto: Göran Werthwein.

Fig 12. Ett schakt tas upp inom objekt 3 (S16 från sydöst). Foto: Göran Werthwein.

för utredningsområdet varför den antikvariska bedömningen *Bevakningsobjekt* får kvarstå. Läget för boplatsen är dock mycket bra och boplatsen kan i den norra delen ha en betydligt vidare utbredning. Troligen hör boplatsen samman med den nyfunna boplatsen objekt 1 i nordväst (se vidare ovan).

Utvärdering

Utredningen utfördes i enlighet med projektplanen. Vid utredningen befanns en mycket liten del av ytan vara opåverkad av den täktverksamhet som pågått inom området i drygt 50 år. Vid utredningen framkom trots detta tre tidigare oregistrerade lämningar varav två stenåldersboplatser och en fyndplats för ett kvartsavslag. Läget för en tidigare registrerad boplats med oklar fornlämningsstatus (Nacka 174:1) har visat sig vara felregistrerad i FMIS. Fyndplatsen för de kvartsavslag som låg till grund för registreringen härrör istället från en av de boplatser som framkom vid den nu genomförda utredningen (objekt 3). Den andra boplatsen (objekt 1) hör troligen samman med en tidigare registrerad boplats i anslutning till utredningsområdets nordöstra del (Nacka 175:1). Boplatsen objekt 1/Nacka 175:1 kan utifrån fyndspridningen preliminärt antas utgöra en mycket omfattande och möjligen permanent bosättning från troligen senmesolitikum/tidigneolitikum. Boplatsen kan vidare antas ha en stor arkeologisk forskningspotential, i synnerhet som platsen tycks rymma en före detta mindre sjö eller våtmark kring vilken boplatsen har varit organiserad, och därmed en möjlighet till att finna bevarat organsikt material i sedimenten.

Referenser

Gustafsson, P. och Neander, K. 2010. *Förberedelser för jakt. Mesolitiska platser i Hedvigslund.* Arkeologisk undersökning; Södermanland, Nacka socken, Ersta 6:1, RAÄ 185 och RAÄ 186. UV Mitt, Rapport 2010:2. Stockholm.

Runeson, H. 2007. *Tre små mesolitiska lokaler vid södra Hedvigslund.* Arkeologisk förundersökning, Södermanland, Nacka socken, Erstavik 6:1, RAÄ 185, RAÄ 186, RAÄ 187. UV Mitt, Rapport 2007:19. Stockholm.

Werthwein, G. 2006. *Stenålderslämningar och gränsmärken vid Södra Hedvigslund.* Arkeologisk utredning vid Södra Hedvigslund, Nacka socken och kommun, Södermanland. Stockholms läns museum, Rapport 2006:15.

Arkiv

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA)

Akter över Älta, Nacka socken, Södermanland

Fornminnesregistret (FMIS)

Historiska museet (SHM)

Fynddatabasen (accessionskatalogen)

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr: *431-34498-2011*
Stockholms läns museum, dnr: *2011:178*
Landskap: *Södermanland*
Kommun: *Nacka*
Socken: *Nacka*
Fastighet: *Älta 10:1 m fl*
Ekonomiska kartans blad: *10I 4b Älta NV (RT90)*
Fornlämning: *Nacka 174:1, Nacka 175:1*
Typ av undersökning: *Särskild arkeologisk utredning*
Orsak till undersökningen: *Kommunal detaljplaneläggning*
Uppdragsgivare: *Nacka kommun, Miljö och stadsbyggnad*
Undersökningsperiod: *29 maj – 7 juni 2012*
Projektgrupp: *Kjell Andersson, Göran Werthwein*
Arkivmaterial: *Förvaras i Stockholms läns museums arkiv*
Fynd: *Fynden förvaras vid Stockholms läns museum
i väntan på beslut om fyndfördelning.*

Bilagor

Bilaga 1. Objektbeskrivningar

Objekt 1. Boplats

Antikevarisk bedömning: Fast fornlämning.

Beskrivning: Boplats, oklar begränsning, minst 80 x 10 – 20 meter stor (NV-SÖ), men boplatsen kan utifrån områdets topografi ha en betydande vidare utbredning åt norr och öster. Boplatsen, som troligen hör samman med den tidigare registrerade boplatsen RAÅ Nacka 175:1 i sydöst, begränsas av en omfattande grustäkt i väster. Boplatsen är belägen i en svag sydöstsluttning i skogsmark med sand och grus. Genom boplatsen löper en bilväg i nordväst - sydöstlig riktning.

Vid utredningens etapp I påträffades ett kvartsavslag i täktslänten väster om boplatsen. Vid utredningens etapp II grävdes sex sökschakt med maskin inom området. I fyra av schakten (S3, S5, S7 och S8) påträffades kvartsavslag och/eller skärvig sten.

Objekt 2. Fyndplats

Antikevarisk bedömning: Övrig kulturhistorisk lämning.

Beskrivning: Fyndplats för kvartsavslag. Avslaget påträffades i en slänt ovan en enklare väg/större stig som sträcker sig längs grustäktens sydvästra sida. Vid utredningens etapp II grävdes tre schakt med maskin i anslutning till fyndplatsen. Inga ytterligare fynd framkom. I två av schakten framstod den ursprungliga markytan ha blivit avschaktad tidigare.

Objekt 3. Boplats, nytt läge för RAÅ Nacka 174:1

Antikevarisk bedömning: Fast fornlämning.

Beskrivning: Boplats, ca 30 x 15 meter stor (NV-SÖ), belägen på en mindre höjdplatå i skogsmark intill grustäktens sydvästra del. Boplatsen begränsas av berg-hällar i sydväst och av en erosionsslänt i nordöst. Nedanför slänten sträcker sig en enklare väg/större stig längs med grustäktens västra sida. Boplatsen är beväxt med glesa tallar. Markvegetation saknas på boplatsen och i dess närområde.

Vid inventeringen påträffades ett tiotal kvartsavslag, en bränd flinta, en knacksten och skärvsten i erosionsslänten. Enstaka skärvstenar förekommer även uppe på platån. Vid utredningens etapp II påträffades ytterligare några kvartsavslag i erosionsslänten. I slänten syntes även en ansamling av stenar som kan utgöra en delvis frameroderad anläggning. I två schakt som togs upp på höjdplatån (S15 och S16) framkom enstaka kvartsavslag samt relativt rikligt med skärvig sten. Fyllningen i schakten, liksom i de schakt som grävdes nedanför platån, visar att området tidigare har schaktats av varvid delar av boplatsens kulturlager sannolikt har förstörts.

Objektet utgör sannolikt det riktiga läget för den i FMIS tidigare registrerade boplatsen RAÄ Nacka 174:1.

Objekt 4 Registrerat läge för boplats RAÄ Nacka 174:1

Antikvarisk bedömning: Ej kulturhistorisk lämning.

Tidigare beskrivning: Boplats utan synlig anläggning (?) med okänd utsträckning. Inom ett område ca 35 meter i diameter, i överkanten av grustag, har sex kvartsavslag tillvaratagits (FMIS).

Vid utredningens etapp II grävdes två schakt inom det markerade området för boplatsen. I det ena schaktet framkom endast omrörda massor med inslag av sentida fyndkategorier. I det andra schaktet utgjordes markslaget av siltig mo. Inga förhistoriska fynd påträffades. Den markerade platsen framstår inte som ett typiskt terrängläge för en stenåldersboplats. Troligen har fyndplatsen felinprickats i FMIS. Fyndplatsens egentliga läge motsvaras sannolikt istället av objekt 3, ca 50 meter längre åt nordväst. Antagandet styrks av Historiska museets accessionskatalog (SHM 32204), där det framgår att fyndplatsen var belägen ca 40 meter söder om Odlingsvägens slut (se figur 7).

RAÄ Nacka 175:1 Boplats

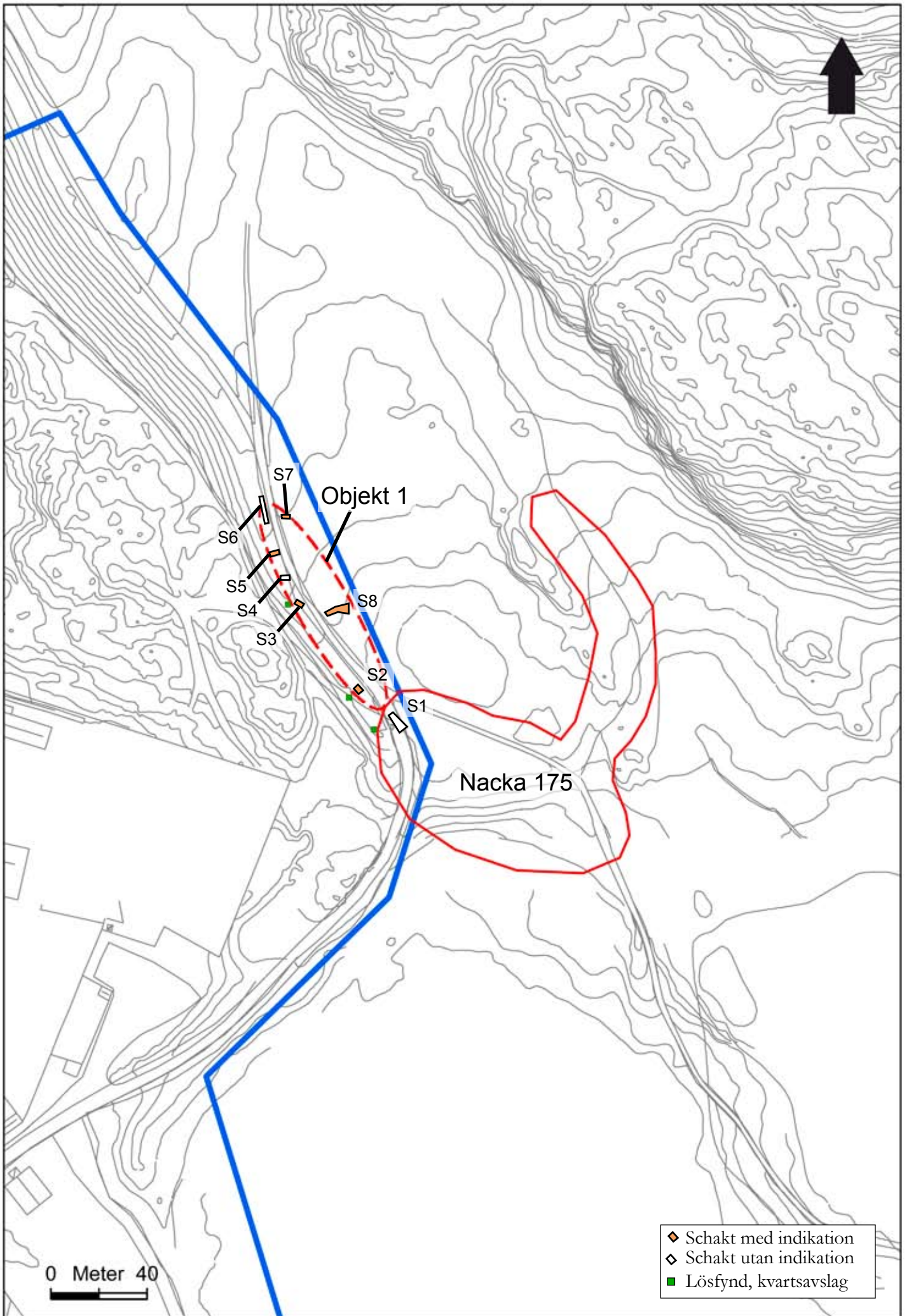
Antikvarisk bedömning: Bevakningsobjekt.

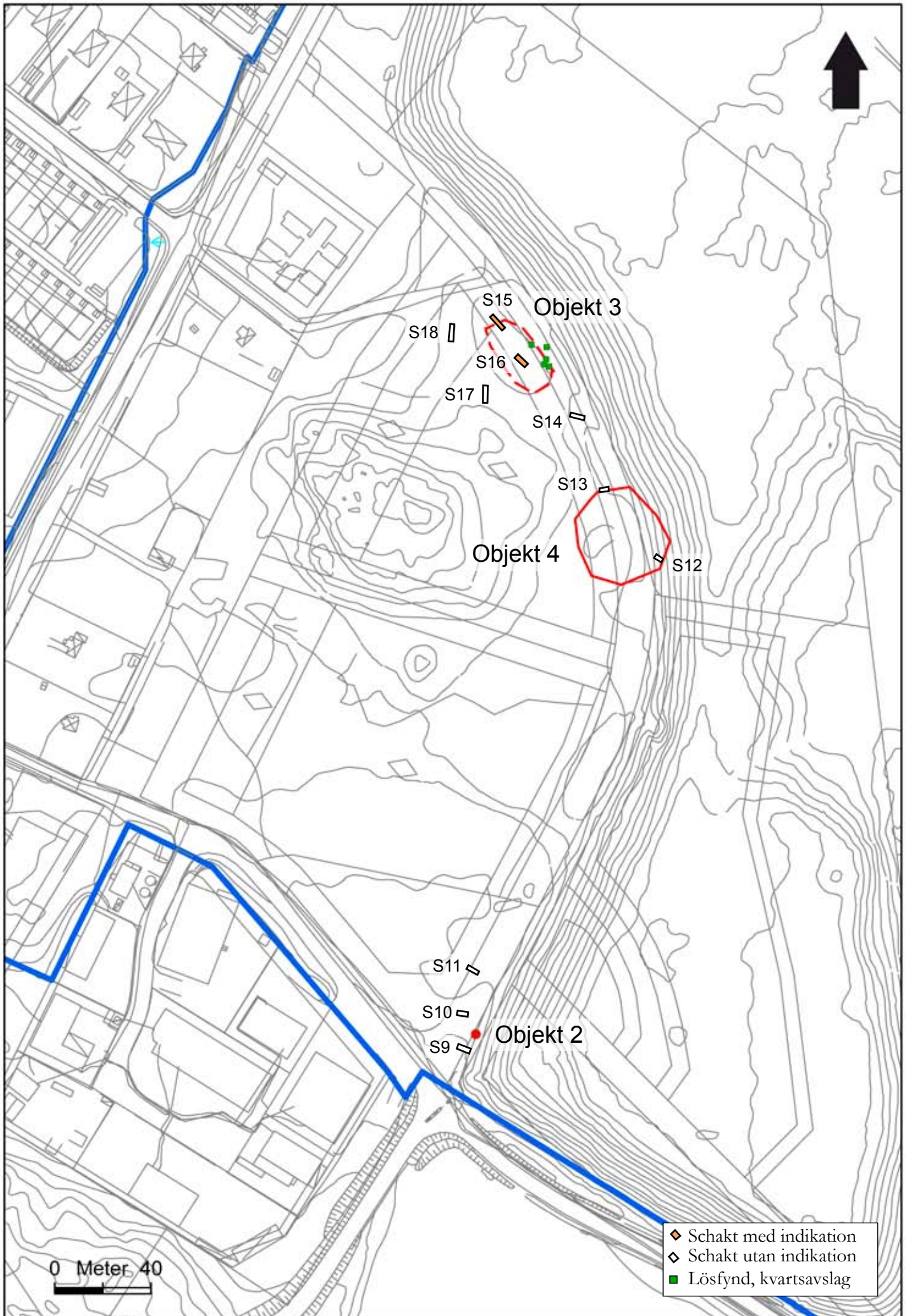
Beskrivning: (ur FMIS) Boplats utan synlig anläggning med okänd utbredning. Inom ett område, ca 180 x 20 – 90 meter stort, har 25 kvartsavslag, tio kvartsplitter, ett bergartsavslag och en skifferbit tillvaratagits. I områdets södra del har skörbränd sten iakttagits.

Vid utredningens etapp II grävdes två schakt inom och i anslutning till boplatsens sydvästra kant. I det schakt som togs upp inom angivna gränsen för boplatsen var den ursprungliga markytan bortschaktad och ersatt med grus (bärlager för en väg som tidigare har lett ned i en omfattande grustäkt söder om boplatsen). I det andra schaktet (S2) framkom enstaka skärviga stenar. I täktslätten intill boplatsen påträffades även två kvartsavslag. Boplatsen har inte undersökts vidare varför den antikvariska bedömningen *Bevakningsobjekt* kvarstår. Läget för boplatsen är dock mycket bra och boplatsen kan i den norra delen ha en betydligt vidare utbredning. Troligen hör boplatsen samman med den nyfunna boplatsen objekt 1 i nordväst.

Bilaga 2. Schakttabell och schaktplaner, skala 1:2 000

Schakt	Obj/RAÄ	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning	Fynd
1	RAÄ 175	9 x 2,5 - 3	0,15 - 0,25	Ursprunglig markyta bortschaktad. Fyllning av grus (bärlager för väg).	
2	RAÄ 175	3 x 2,5	0,2	Fyllning av rödbrun sand 0,1 m, botten av gulbeige sand. Delvis handrensats.	Enstaka skärvsten
3	Objekt 1	3 x 1,4	0,2	Fyllning av rödbrun sand 0,1 m, botten av gulbeige sand. Delvis handrensats.	Kvartsavslag, enstaka skärvsten
4	Objekt 1	3 x 2,5	0,25 - 0,3	Fyllning av gråbrun myllig grus 0,2 m, botten av rödbrun grus.	
5	Objekt 1	3 x 1,4	0,2	Fyllning av rödbrun grusig sand 0,1 m, botten av gulbeige grusig sand. Delvis handrensats.	Kvartsavslag
6	Objekt 1	10 x 1,4	0,2 - 0,3	Fyllning av rödbrun sandig grus 0,2, botten av grus. Delvis handrensats.	
7	Objekt 1	3 x 1,4	0,25	Fyllning av rödbrun grusig sand. Delvis handrensats.	Kvartsavslag
8	Objekt 1	9 x 2,5 - 3	0,25 - 0,3	Fyllning av rödbrun sand 0,15 m, botten av gulbeige sand. Delvis handrensats.	Kvartsavslag, rikligt med skärvig sten
9	Objekt 2	4 x 1,4	0,2 - 0,3	Fyllning av rödbrun sand 0,1 m, botten av gulbeige sand. Delvis handrensats.	
10	Objekt 2	4 x 1,4	0,2	Fyllning av flammig sand. Tidigare avschaktad yta?	
11	Objekt 2	4 x 1,4	0,2	Fyllning av hårt packad flammig sand. Tidigare avschaktad yta?	
12	Objekt 4	3,5 x 1,4	0,25 - 0,3	Fyllning av omrörda massor av sand och silt.	Sentida föremål
13	Objekt 4	4 x 1,4	0,2	Fyllning gråbeige siltig mo.	Sentida föremål
14	Objekt 3	5 x 1,4	0,3	Fyllning av jord med modernt skräp 0,2 m, botten av hårt packad gulbrun grovsand. Tidigare avschaktad yta.	Sentida föremål
15	Objekt 3	7 x 1,4	0,2	Fyllning av rödgul sand/svallgrus. Delvis handrensats. Tidigare avschaktad yta.	Kvartsavslag
16	Objekt 3	6 x 1,4	0,2	Fyllning av beigegul grovsand. Delvis handrensats. Tidigare avschaktad yta.	Kvartsavslag, rikligt med skärvig sten
17	Objekt 3	6 x 1,4	0,2	Fyllning av beigegul grovsand. Delvis handrensats. Tidigare avschaktad yta.	
18	Objekt 3	7 x 1,4	0,2	Fyllning av beigegul grovsand. Tidigare avschaktad yta.	

Bilaga 3. Fyndtabell

Fynd nr	Objekt/ RAÄnr	Schakt	GPS- punkt	Sakord	Antal	Material	Beskrivning
1	Obj 1	3		Avslag	2	Kvarts	Ett av avslagen är gjord med plattformsmetod. Hög kvalitet på kvarts.
2	Obj 1	5		Kärna	1	Kvarts	Del av plattformskärna. Hög kvalitet på kvarts.
3	Obj 1	5		Kärna	1	Kvarts	Möjligen del av bipolär kärna. Hög kvalitet på kvarts.
4	Obj 1	7		Avslag	4	Kvarts	Ett av avslagen är gjord med plattformsmetod. Hög kvalitet på kvarts.
5	Obj 1	8		Avslag	1	Kvarts	Hög kvalitet på kvarts.
6	Obj 1	8		Splitter	1	Kvarts	Hög kvalitet på kvarts.
7	Obj 1		133	Avslag	1	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts.
8	Obj 1		154	Avslag	1	Kvartsit	Lösfynd i rasbrant. Plattformsmetod.
9	Obj 1		175	Kärna	1	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Möjligen del till plattformskärna (1 avspaltning). Hög kvalitet på kvarts.
10	Obj 2		134	Avslag	1	Kvarts	Ej så god kvalitet. Osäker status.
11	Obj 3		165	Splitter	1	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts.
12	Obj 3		164	Avslag	3	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts.
13	Obj 3		164	Kärna	1	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts. Bipolär kärna (sk kudde).
14	Obj 3			Avslag	9	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts. Ett avslag är i plattformsmetod.
15	Obj 3			Avfall	1	Flinta	Möjligen bränd flinta.
16	Obj 3			Avslag	1	Kvarts	Lösfynd i rasbrant. Hög kvalitet på kvarts.
17	Obj 3	16		Avfall	1	Kvarts	
18	Obj 3		136	Knacksten	1	Bergart	Möjliga knackspår runt mindre rullsten, ca 7x7x5 cm stor.